

NIEUWSBRIEF

Maandelijks uitgave, editie augustus 2023

Nieuws van de Stichting

- **Eumedion bezorgd over uitwerking ontwerp-wetsvoorstel strafbaarstelling ecocide**

Gelet op het huidige wettelijk kader zouden institutionele beleggers niet in de hoedanigheid van aandeelhouder strafrechtelijk aansprakelijk moeten kunnen worden gesteld voor het plegen van ecocide door beursgenoteerde ondernemingen. Dit schrijft Eumedion in haar op 10 augustus jl. ingediende reactie op het ontwerp-wetsvoorstel voor de strafbaarstelling van ecocide. Tweede Kamerlid Van Raan (Partij voor de Dieren) heeft vorige maand een voorontwerp voor de wet strafbaarstelling ecocide in consultatie gebracht. Met het voorontwerp beoogt het Kamerlid een nieuwe norm in het strafrecht te introduceren: dat het milieu een intrinsieke waarde heeft en dat de ernstige aantasting van dat milieu, door een menselijk handelen of nalaten, strafbaar moet worden.

Eumedion geeft in haar reactie onder meer aan dat zij in algemene zin maatregelen die bijdragen aan een versterking van het duurzaamheidsbeleid van Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen onderschrijft maar wel verschillende zorgpunten heeft ten aanzien van de voorgestelde uitwerking van het voorontwerp. Eumedion wijst er onder meer op dat zij gelet op het huidige wettelijk kader meent dat institutionele beleggers niet in de hoedanigheid van aandeelhouder strafrechtelijk aansprakelijk zouden moeten kunnen worden gesteld voor het plegen van ecocide door beursgenoteerde ondernemingen. Daarnaast wijst zij erop dat voorkomen moet worden dat het voorontwerp conflicteert met Europese ontwikkelingen en dat het wenselijk is dat wordt ingegaan op de samenhang met bestaande en in ontwikkeling zijnde

initiatieven op het terrein van due diligence. De gehele reactie is te downloaden via: <http://bit.ly/3qwJf5J>.

- **Eumedion wijst op aandachtspunten bij voorgestelde regulering van ESG-ratings**

Strikte eisen voor de aanbieders van zogenoemde ESG-ratings moeten niet ten koste gaan van de broodnodige innovatie in deze markt. Dat stelt Eumedion in haar op 24 augustus jl. ingediende reactie op het voorstel van de Europese Commissie voor een verordening betreffende ESG-ratingactiviteiten. Hoewel Eumedion in beginsel voorstander is van een zelfreguleringsmechanisme (zie Nieuwsbrief van juni 2022), wordt met deze verordening nu een formele autorisatie- en vergunningssystematiek voorgesteld. Daarbij is wat Eumedion betreft niet alleen van belang dat dergelijke strikte eisen niet ten koste gaan van de benodigde innovatie in de markt, maar moet tegelijkertijd worden verzekerd dat ook voor kleine(re) spelers een voldoende kwaliteitslat geldt. Andere belangrijke aandachtspunten betreffen een zo goed mogelijke afstemming met de duurzaamheidsregelgeving in de Europese Unie (EU), het voorkomen dat vermogensbeheerders onbedoeld in het toepassingsbereik van de verordening worden getrokken, voldoende waarborgen voor hoor en wederhoor voor de beoordeelde ondernemingen, en een specificering van de voorgestelde scheiding tussen mogelijk conflicterende activiteiten (zoals advisering). Tot slot merkt Eumedion op weliswaar voorstander te zijn van het voorstel om leveranciers van 'ruwe' ESG-data buiten het toepassingsbereik van de verordening te houden, maar dat ook voor deze partijen transparantievereisten wenselijk zijn (bijvoorbeeld inzake de herkomst van de data en de gebruikte

methodologie voor schattingen). Dit zou dan liefst middels een zelfregulerings-mechanisme geregeld moeten worden. De gehele reactie kan worden gedownload via: <http://bit.ly/3OSviHw>.

- **Eumedion's prioriteiten voor de ISSB: mensenrechten, geïntegreerde verslaggeving en governance**

De International Sustainability Standards Board (ISSB) moet prioriteit geven aan de ontwikkeling van nieuwe, internationale verslaggevingsstandaarden op het terrein van mensenrechten en geïntegreerde verslaggeving. Daarnaast moeten de rapportagevereisten over de governance per duurzaamheidsonderwerp worden aangevuld met een verslaggevingsstandaard ten aanzien van de governance van de entiteit als geheel. Eumedion stelt dit in haar op 31 augustus ingediende reactie op de ISSB-agendaconsultatie. Eumedion schrijft in de reactie verder dat de ISSB zo spoedig mogelijk na het opstellen van de hiervoor genoemde standaarden ook standaarden moet ontwikkelen op het gebied van 'human capital' en biodiversiteit. Verder is een continue ondersteuning van de ondernemingen bij de implementatie van de ISSB-verslaggevingsstandaarden van groot belang om de vooralsnog vrijwillige wereldwijde toepassing van deze standaarden te bevorderen. De gehele reactie kan worden gedownload via: <http://bit.ly/45rIEI8>.

Activiteiten Commissies

- De **Verslaggevings- en auditcommissie** vergaderde op 23 augustus jl. onder meer over de concept Eumedion-reacties op i) de ISSB-agendaconsultatie en ii) het voorontwerp van het wetsvoorstel ter implementatie van de richtlijn duurzaamheidsrapportering ('CSRD'). Daarnaast werd de commissie bijgepraat over de vorderingen van de speciale werkgroep 'Verklaring Omtrent Risicobeheersing' van de schragende partijen van de Corporate Governance Code.
- De **Juridische Commissie** besprak tijdens haar vergadering van 31 augustus onder meer de conceptreactie van Eumedion op het voorontwerp van het wetsvoorstel ter implementatie van

de CSRD, de nadere statements betreffende het 'EU Listing Package', de actualisatie van het Eumedion Corporate Governance Handboek en het overzicht van de ESG-wetgeving voor institutionele beleggers.

Komende activiteiten

- **7 september 2023, Vergadering Dagelijks bestuur.** Op de agenda staan o.a. de vaststelling van het Eumedion-commentaar op het voorgestelde CSRD-implementatiewetsvoorstel, het financieel halfjaaroverzicht en de vraag of Eumedion een klokkenluidersregeling zou moeten invoeren.
- **1 november 2023, vanaf 13.00 uur, Eumedion-symposium in de Johan Cruijff Arena te Amsterdam** ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van Eumedion en het 20-jarig bestaan van de Nederlandse Corporate Governance Code. Richard Blickman (bestuursvoorzitter BESI), Feike Sijbesma (president-commissaris Philips), Laura van Geest (AFM-bestuursvoorzitter), Jaap Winter (hoogleraar ondernemingsrecht VU en INSEAD) en Manuel Isaza (BlackRock) bespreken de waarde en de toekomst van Eumedion en de Code. De toegang is gratis. Reserveer uw plek via info@eumedion.nl.

Nieuws uit Den Haag

- **Raad van State heeft geen opmerkingen bij besluit aanwijzing herziene Corporate Governance Code**
De Raad van State heeft (demissionair) minister Weerwind (Rechtsbescherming) geadviseerd om de in december 2022 geactualiseerde corporate governance code wettelijk te verankeren. Dit blijkt uit het op 21 augustus jl. gepubliceerde advies op de concept-algemene maatregel van bestuur (amvb) die het kabinet hieromtrent op voordracht van minister Weerwind vlak voor het zomerreces had vastgesteld. De concept-amvb was eerder al 'voorgehangen' bij de Tweede en Eerste Kamer (zie Nieuwsbrief van mei 2023). Daarvoor had het kabinet al geconcludeerd dat de Monitoring Commissie Corporate Governance Code onder voorzitterschap van Pauline van der Meer Mohr en de

schragende partijen met de geactualiseerde code “belangrijke stappen voorwaarts hebben gezet die aansluiten bij ontwikkelingen in de samenleving en bijdragen aan goede governance”. Het kabinet kondigde destijds al aan om de herziene code als officiële gedragscode aan te zullen wijzen, waarover Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen en institutionele beleggers publiekelijk verantwoording moeten afleggen conform het zogenoemde ‘pas-toe-of-leg-uit’-principe. De amvb treedt op 1 januari 2024 in werking en de verslaggevingsplicht op grond van de geactualiseerde code is van toepassing op bestuursverslagen die zien op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2023. Dit betekent dat voor het eerst in 2024 verslag zal worden gedaan over de naleving van de herziene code in 2023.

Nieuws uit Brussel

- **EFRAG publiceert conceptguidance over materialiteitsanalyse en waardeketen**

Een materialiteitsanalyse die voldoet aan de Europese verslaggevingsstandaarden voor duurzaamheidsinformatie (‘ESRS’) moet drie stappen doorlopen. Ten eerste moet een ‘stakeholder engagement strategie’ worden opgesteld, waarin onder meer wordt bepaald wie de belangrijkste stakeholders zijn die door de activiteiten van de onderneming (kunnen) worden geraakt en op welk moment die stakeholders in het proces tot vaststelling van de materiële onderwerpen worden betrokken. Ten tweede moet een lijst met potentiële materiële duurzaamheidsonderwerpen, -impacts, -risico’s en -kansen worden opgesteld. Tot slot wordt een finale lijst van materiële onderwerpen opgesteld, die is gebaseerd op een beoordeling van de materialiteit van de impacts, risico’s en kansen. Dit staat in de concept-implementatieguidance voor de materialiteitsanalyse die de Sustainability Reporting Board (SRB) van EFRAG op 17 augustus jl. heeft gepubliceerd. De (niet-bindende) guidance biedt ondernemingen handvatten op welke wijze de in de ESRS voorgeschreven materialiteitsanalyse goed kan worden uitgevoerd. Als een bepaald duurzaamheidsonderwerp voldoet aan het materialiteitsvereiste dan is een onderneming op grond van de ESRS verplicht om te rapporteren over het door de

onderneming gevoerde beleid, acties, doelstellingen en maatstaven omtrent het desbetreffende onderwerp. Op dezelfde dag heeft de EFRAG SRB ook concept-implementatieguidance over de waardeketen gepubliceerd. De EFRAG SRB maakt in deze conceptguidance duidelijk dat een onderneming ook dient te rapporteren over alle materiële impacts, risico’s en kansen die zich voordoen of kunnen voordoen in de context van haar zakelijke relaties met actoren in haar waardeketen. De EFRAG SRB benadrukt dat het hier om conceptstukken gaat; deze kunnen derhalve nog wijzigen. Daarnaast is het de bedoeling dat de concepten nog in consultatie worden gebracht, waarbij belanghebbenden vier weken de tijd hebben om te reageren.

Ondernemingsnieuws

- **Aegon geeft als Bermudaanse onderneming haar AVA toch bindende stem over beloningsbeleid**

Ook als Aegon haar statutaire zetel naar Bermuda heeft verplaatst, houdt de aandeelhoudersvergadering (AVA) het recht om het beloningsbeleid van het bestuur periodiek vast te stellen. Tevens houdt de AVA haar goedkeuringsrecht ten aanzien van majeure bestuursbesluiten, zoals grote overnames en afsplitsingen en het aangaan van belangrijke joint ventures. Dit blijkt uit de op 17 augustus jl. gepubliceerde stukken voor de op 29 en 30 september a.s. te houden BAVA’s. Tijdens die BAVA’s zullen de Aegon-aandeelhouders stemmen over het voorstel van de Aegon-ondernemingsleiding om de juridische zetel van Nederland naar Bermuda te verplaatsen. Na die verhuizing kan de Bermuda Monetary Authority (BMA) het groepstoezicht gaan uitoefenen. Als gevolg van de verkoop van de Nederlandse verzekeringsactiviteiten aan ASR Nederland kan De Nederlandsche Bank (DNB) niet langer groepstoezichthouder zijn. Na overleg met de resterende toezichthouders, zoals die van Spanje, de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk, is de keus gevallen op de BMA. De verhuizing naar Bermuda zou echter wel gepaard gaan met een aanmerkelijke vermindering van het aantal rechten van Aegon-aandeelhouders (zie Nieuwsbrief van juni 2023). “Rekening houdend met de feedback die aandeelhouders en andere stakeholders,

waaronder de Vereniging Aegon en Eumedion, hebben gegeven op de initiële plannen van Aegon met betrekking tot de governance”, heeft de ondernemingsleiding uiteindelijk besloten om twee belangrijke aandeelhoudersrechten in stand te laten, zo schrijft Aegon in de begeleidende aandeelhouderscirculaire. Of deze tegemoetkomingen voldoende zijn om het verhuizingsbesluit met ten minste een 2/3 stemmeerderheid door de BAVA's te loodsen, valt nog te bezien. Zo is de Aegon-ondernemingsleiding niet bereid om in de toekomst bestuursbesluiten tot de inkoop van aandelen, tot beperking van het voorkeursrecht van aandeelhouders bij de uitgifte van nieuwe aandelen en tot uitkering van dividend ter goedkeuring aan de AVA voor te leggen. Bovendien wil de ondernemingsleiding de AVA-oproepingstermijn verkorten van 42 naar 30 dagen en wil zij de mogelijkheid hebben om de AVA buiten Nederland te houden.

- **EXOR nieuwe grootaandeelhouder van Philips en mag commissaris leveren**

Philips is een zogenoemde relatie-overeenkomst met EXOR aangegaan, waarna het beleggingsvehikel van de Angelli-familie een aandelenbelang van 15% in Philips heeft verworven. Dat hebben Philips en EXOR op 14 augustus jl. in een gezamenlijk persbericht bekendgemaakt. Met de verwerving van het 15%-belang is EXOR in één klap Philips' grootste aandeelhouder geworden. Uit een op dezelfde dag gepubliceerde melding van EXOR bij de Amerikaanse beurstoezichthouder SEC bleek dat het Nederlands-Italiaanse beleggingsvehikel tussen 31 maart en 30 juni 2023 al een belang van bijna 3% had opgebouwd. Op grond van de relatie-overeenkomst mag EXOR het belang de komende drie jaar niet afbouwen, maar mag zij het wel uitbouwen tot maximaal 20%. In de overeenkomst staat verder dat de Nederlands/Italiaanse investeringsmaatschappij de strategie van Philips ondersteunt en “haar stemrecht en andere aandeelhoudersrechten en -bevoegdheden zal uitoefenen om bij te dragen aan de lange-termijn multi-stakeholder waardecreatie van Philips”. In 'ruil' voor het substantiële aandelenbelang krijgt EXOR het recht om een commissaris

voor te dragen. Deze persoon mag gelieerd zijn aan EXOR (dus niet onafhankelijk), maar kan niet de president-commissaris van Philips worden. Voorts is onder meer afgesproken dat EXOR geen shortposities in Philips neemt en niet deelneemt aan 'activistische' campagnes van hedgefondsen die bijvoorbeeld uit zijn op een wijziging van het Philips-beleid. EXOR zal ook niet meewerken aan een eventueel ongewenst openbaar bod op de Philips-aandelen. Wel mag EXOR in de reguliere gesprekken met Philips aandringen op (onder meer) een strategiewijziging, de verkoop van bedrijfsonderdelen, overnames en het afbreken van beschermingsconstructies, zo blijkt uit een andere melding die EXOR op 23 augustus jl. bij de SEC heeft gedaan.

- **Veel externe aandeelhouders stemmen tegen Prosus-beloningsverslag**

De over boekjaar 2022/2023 aan de Prosus-CEO en -CFO toegekende speciale kortetermijn-bonus heeft veel weerstand ontmoet van de 'onafhankelijke' aandeelhouders van de beursgenoteerde investeerder in technologiebedrijven. Tijdens de op 23 augustus jl. gehouden AVA stemde ruim 78% van het vertegenwoordigde aandelenkapitaal dat niet aan de meerderheidsaandeelhouder Naspers was gelieerd tegen het beloningsverslag. Omdat het Zuid-Afrikaanse mediaconglomeraat Naspers ruim 75% van de aandelen Prosus houdt en alle uitvoerende en niet-uitvoerende Prosus-bestuurders ook het (one-tier) bestuur van Naspers vormen, werd het beloningsverslag formeel met een bijna 85%-stemmeerderheid aangenomen. Prosus besloot vorig jaar haar uitvoerende bestuurders via een speciale bonus te prikkelen om het verschil tussen de intrinsieke en marktwaarde van de AEX-onderneming te verminderen. CEO Bob van Dijk werd een speciale kortetermijnbonus van maximaal 2,4x het jaarsalaris (€ 3,15 miljoen) in het vooruitzicht gesteld als de 'discount' "materieel" zou worden gereduceerd. CFO Basil Sgourdos zou maximaal 1,7x het jaarsalaris ((€ 1,85 miljoen) kunnen opstrijken. Uit het beloningsverslag werd duidelijk dat de bonussen op de maximale hoogte zijn 'gevest' nadat de 'discount' het afgelopen jaar is verlaagd van 54% naar 38%. Veel

minderheidsaandeelhouders vroegen zich af of het hier daadwerkelijk om een “materiële” reductie ging en of die reductie geheel aan de prestaties van de uitvoerende bestuurders kon worden toegeschreven. Prosus ging de onderwaardering van het eigen aandeel vooral te lijf via een ‘open-eind, meerjarig aandeleninkoopprogramma’. Deze aandeleninkoop werd gefinancierd uit de afbouw van het Prosus’ belang in het Chinese internetbedrijf Tencent (van net onder de 29% vorig jaar naar net onder de 26% nu). Minderheidsaandeelhouders stelden verder vraagtekens bij de hoogte van de totale beloning voor de CEO (€ 56,6 miljoen in 2022/23).

Overige interessante zaken

- **IAASB presenteert conceptstandaard voor assurance van duurzaamheidsinformatie**

De International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) heeft op 2 augustus jl. een internationale conceptstandaard gepresenteerd voor de controle van alle duurzaamheidsinformatie. De internationale standaard kan zowel door een externe accountant als door een andere onafhankelijke verlener van assurance-diensten worden toegepast. De standaard is, volgens de IAASB, bovendien geschikt voor zowel een assuranceopdracht met een beperkte mate van zekerheid als voor een assuranceopdracht met een redelijke mate van zekerheid. De standaard is daarmee ook bedoeld voor de assurance van duurzaamheidsverslagen die op grond van de CSRD door (onder meer) de Europese beursgenoteerde ondernemingen vanaf boekjaar 2024 moeten worden opgesteld. Deze duurzaamheidsverslagen dienen ten minste te worden voorzien van een oordeel van een onafhankelijke partij op basis van assurance met een beperkte mate van zekerheid. De Europese Commissie zal uiteindelijk een Europese standaard daarvoor vaststellen, maar het is de verwachting dat zij daarbij rekening houdt met het IAASB-voorstel. Belanghebbenden kunnen nog tot 1 december a.s. commentaar leveren op de concept-standaard. De definitieve standaard zal naar verwachting eind 2024 kunnen worden gepresenteerd.

- **NBA actualiseert handreiking over accountant en corruptie**

Alle accountants, onder wie ook de accountants die ‘slechts’ een samenstellingsopdracht hebben, behoren oog te hebben voor corruptierisico’s en moeten opvolging geven aan aanwijzingen voor corruptie. De analyse van corruptierisicofactoren is een onderdeel van de frauderisicoanalyse, die verplicht is bij alle wettelijke controles. Corruptie wordt derhalve als een vorm van fraude beschouwd. Dit staat in de voorgestelde herziene handreiking over de accountantswerkzaamheden bij corruptie die de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) op 14 augustus jl. in consultatie heeft gebracht. De NBA-handreiking, waarvan de eerste versie in 2016 werd gepubliceerd, behandelt de verantwoordelijkheid van accountants om corruptierisico’s te onderkennen, te evalueren en hun werkzaamheden en rapportage daarop af te stemmen en biedt hiervoor handvatten. Daarnaast biedt de handreiking steun voor aanvullende werkzaamheden om de aard en omvang van de mogelijke corruptie vast te stellen indien er concrete aanwijzingen voor corruptie bestaan. De herziene handreiking behandelt de meest voorkomende risico’s rondom corruptie, zoals omkoping, faciliterende betalingen en kick-backs. Het vervolgingsbeleid van het Openbaar Ministerie richt zich hier namelijk ook op. Belanghebbenden kunnen tot 2 oktober a.s. reageren op het consultatiedocument.

- **AFM publiceert verkenning naar duurzaamheidsrisicomanagement door vermogensbeheerders**

Het merendeel van de beheerders van beleggingsinstellingen en van instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe’s) heeft de processen rondom de identificatie van duurzaamheidsrisico’s inmiddels in meer of mindere mate ingericht. Wel wordt het identificeren of beheersen van duurzaamheidsrisico’s soms verward met het bepalen van duurzaamheidsdoelstellingen. Ook bestaan er grote verschillen in de beschikbaarheid en kwaliteit van de duurzaamheidsdata. Deze observaties heeft de Autoriteit Financiële Markten (AFM) opgenomen in een op 1 augustus jl. gepubliceerde verkenning naar

het beheersen van duurzaamheidsrisico's door 15 beheerders van Nederlandse beleggingsinstellingen. De AFM heeft naast de hiervoor genoemde "observaties" ook een aantal "inzichten" in de verkenning opgenomen. Zo hebben de beheerders de (eind)verantwoordelijkheden voor de beheersing van duurzaamheidsrisico's verschillend ingericht, gebruiken de meeste beheerders de SFDR-definitie van duurzaamheidsrisico en heeft iets meer dan de helft van de onderzochte beheerders de risicobereidheid t.a.v. duurzaamheidsrisico's formeel vastgelegd. De verkenning toont verder aan dat zogenoemde duurzaamheidslimieten over het algemeen goed worden gemonitord. Stresstesten en scenario-analyses op het terrein van duurzaamheidsrisico's worden door de beheerders nog niet veel toegepast. De AFM zal in de komende tijd blijvend aandacht besteden aan het duurzaamheidsrisicomanagement door beheerders, inclusief de risicobeheersing rondom het gebruik van data van externe aanbieders.